

Jachtwerf Aldert Been te Aalsmeer legt zich sinds een tiental jaren toe op houten jachtbouw. Naast reparaties en onderhoud bouwt men stalen casco's van ronde en platbodemjachten af. In 1974 verscheen men voor het eerst op de Hiswa-tentoonstelling met een stalen bol van 8 m en een lemsteraak van 10 m. Dek, bovenbouw en inrichting waren geheel in teak en eiken uitgevoerd.

Dit jaar exposeerde men een lemsteraak van 9 m. Ook hier waren dek, bovenbouw en kuip in teak uitgevoerd, waarbij enkele constructiedelen in eiken en ook uiteraard zwaarden en roer van eiken waren gemaakt. Dit laatste schip hebben wij nader beoordeeld. In totaal is sinds 1970 het 10e schip. Er zijn ook een viertal grondels gebouwd, twee van 7,5 m en twee van 8,5 m.

Ontwerp

Het ontwerp is van de bekende ontwerper van platbodem en ronde schepen, de heer J. K. Gipon. De gehele romp is rondspant; deze heeft dus ook geen plat gedeelte in het vlak en het vertoont evenwichtige en harmonieuze lijnen. Zoals bij Gipon gebruikelijk, is er een zekere eenvoud in de detaillering, wat extra eisen stelt aan de gekozen verhoudingen van de lijnen. De laatste zijn zodanig dat het scheepje de indruk wekt langer te zijn dan ze is. Dit wordt ook in de hand gewerkt doordat de kajuitopbouw lager is gemaakt dan op de tekening is aangegeven. Voor een Lemsteraak heeft het jacht een tamelijk scherpe kop.

Constructie

Het stalen casco heeft een plaatdikte van 4 mm, het volgende reeds bestelde schip krijgt een plaatdikte van 5 mm. Het is op hoekstalen dwarsspannen gebouwd van 50 x 25 x 4 mm, de spantafstand is 400 mm. De bouw is overnaads, zoals enkele foto's laten zien. De 1400 kg ballast bestaat gedeeltelijk uit cement met ponsdoppen en gedeeltelijk uit lood. Op stalen dekbalken is het teakhouten dek gelegd. Verder is de gehele kajuitopbouw in teak geconstrueerd, inclusief de in zadelvorm gezaagde kajuitdekbalken. De gehele beschietsing van kuip, kajuiten vooronder is in teak

Met halfwinder op ruime koers

WIJ VOEREN MET DE VAN JACHTWERF ALBERT

Met fok en kluiver aan de wind

Kajuit met kombuiskast, koelkast en kaartentafel; de wat te lage kuipbanken zijn juist zichtbaar

LEMSTERAAK RT BEEN

schroten gemaakt. Desgewenst kan hier ook eiken worden toegepast. Als wegering tegen huid en onderkant voordek zijn vuren latten aangebracht.

Roer en zwaarden zijn vanzelfsprekend in eiken uitgevoerd.

Indeling

In het vooronder zijn twee maal twee kooien aangebracht, lengte 1.93 m en enkele bergkasten plus kettingbak geheel voorin.

In de kajuit, waar de stahoogte alleen geheel achterin 1,82 m bedraagt, bevinden zich twee sofakooien van 2 m lengte. Er is ruimte voldoende om van de bakboordskooi een uitschuifbare tweepersoons te maken. Om de kajuitruimte zo lang mogelijk te maken met twee flinke kombuiskasten, waarin aan bakboord een gaskoelkast is ingebouwd, werd geen afgescheiden toiletruimte gemaakt, maar is de pomp w.c. in het vooronder geplaatst naast de eikenhouten mastkoker. Een geheel andere indeling is uiteraard

W.C., in vooronder naast mastkoker mogelijk.

Wij kunnen ons voorstellen dat de – weliswaar originele – mastkoker door een dunne stalen stut naast het schot vervangen wordt met een stalen mastkokertje met houten wangen er boven. Er is dan plaats te maken voor een afgescheiden toiletruimte.

Dit is in alle details van een dergelijk schip trouwens te overwegen: de keuze tussen zo authentiek mogelijk of modern comfort. Die keuze is ons inziens geheel vrij, zolang dit niet ont-aardt in een sterk veranderd aanzien of een veranderd vaarkarakter. Dit laatste bijvoorbeeld door het vervangen van de zijzwaarden door een kiel. Het schip begint dan op een mens zonder oren te lijken. De heer Been heeft in elk geval met de verticale schroten betimmering naar zo authentiek mogelijk gestreefd.

De zit op de sofabanken is niet optimaal, wij zijn voor het wat naar elkaar toe brengen van de banken en er achter aanbrengen van kastjes. Men zit dan beter en de tafel komt binnen

handbereik. De royale bakboords-kombuiskast kan ook als kaartentafel dienst doen. Aan stuurboordzijde zijn het gaskooktoestel, de gootsteen en aanrecht, veel bergruimte en een afvalbewaarpplaats. Er is trouwens in het gehele schip veel 'horizontale' bergruimte, een hangkast ontbreekt echter.

De gaskachel bevindt zich onder de kajuittrap. Wij misten een ventilatie-luchttoevoer in de kop van het schip. Naast de twee opendraaiende patrijs-

poorten in de zij van de kajuitopbouw zagen wij voorts graag voor licht en vooral ventilatie op het kajuitdak een koekoek.

Motorinstallatie

Onder de zelflozende kuipvloer is de goed toegankelijke motorruimte met daarin opgesteld een twee cilinder 25 pk Volvo Penta scheepsdiesel, type MD II B. Dankzij de teakhouten kuipvloer en de motoropstelling op een goede zware fundatie is de motor zeer steil, zelfs zonder geluidsisolatiemateriaal. De motor is gemakkelijk bedienbaar en biedt ruim voldoende vermogen. Het schip is op de motor goed vaar- en manoeuvreerbaar.

Gasinstallatie

Minder gelukkig zijn wij met de gasflesopstelling in de motorruimte. Waar hier voor koelkast, kachel en kooktoestel gas nodig is, is voor de uiteraard niet kleine gasfles een zo veilig mogelijke opstelling in een gas-

dichte en naar buiten geventileerde kast noodzakelijk.

Tuigage

Ook bij de tuigage is naar het traditionele model gestreefd. Mast en giek zijn eigen fabrikaat, van oregon pine. De mast bleek bij het proefzeilen bovenin vlak onder de hommer wat dun te zijn. Door de klauw van de gaffel komt op dat deel natuurlijk een vrij grote horizontale druk. Het gegalvaniseerd stalen beslag doet aan het originele gesmede beslag denken. Bij de witte dacron zeilen van de firma M. F. de Vries uit Lemmer zijn de smalle banen van het originele katoenen tuig aangehouden. De uitvoering van het lopend want is als gebruikelijk. Dus geen toepassing van moderne zaken als lieren, klemmen en dergelijke.

Uitrusting

In de prijs van het beoordeelde schip zijn inbegrepen grootzeil, vier fokken, dekzeil, sloepkompas, interieurverlichting en de andere reeds beschreven artikelen, waaronder ook stoffering, koelkast, kachel, kooktoestel, beeldhouwwerk en glas-in-lood ramen. De drinkwatervoorziening heeft plaats met een roestvrijstalen tank in de motorruimte, met voetpomp. De losse kajuittafel heeft flessenberging en is uitklapbaar.

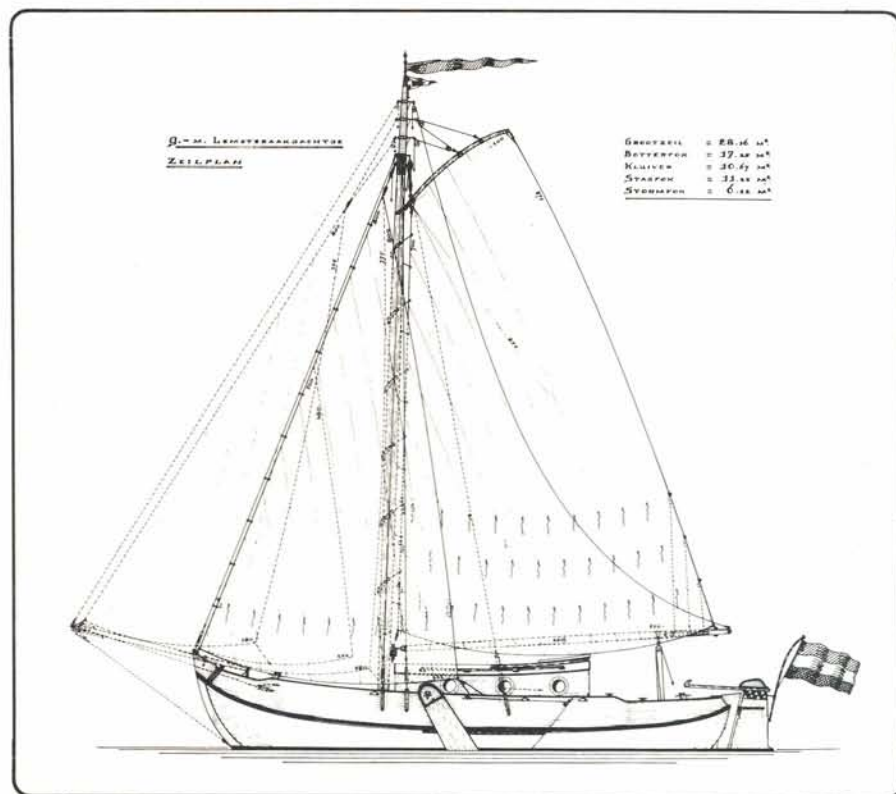
Zeileigenschappen

Wanneer je regelmatig in allerlei moderne scherpe jachten zeilt, valt je pas op hoe gladjes, efficiënt en in zekere zin saai dat steeds verloopt, zodra je weer eens in een oud-Hollands jacht van goed ontwerp zeilt. Misschien speelt de nostalgie hierin mee, maar zeker is dat het een moeilijk te beschrijven heerlijke sensatie is. Zo'n schip leeft aan alle kanten. Hierbij is het vooral het gevoel van: 'kijk er in dat vrij log en zwaar aandoende schip eens een leven komen, kijk hem eens lopen'. Het geluid van water en wind langs randjes en riggeltjes van romp, roer, zwaarden, zwaardtalies en tuig klinkt als muziek.

Zo ondergingen wij het toen wij kort geleden met een frisse en vrij wisselende wind – windkracht 3 tot 5 schaal van Beaufort – op de Westeinder met de Lemsteraak proefzeilden. Natuurlijk is het zwaarder en vooral bewerke-

Met stijve bries onder vol tuig, weinig golven makend

lijker zeilen, maar dat maakt het wel zo interessant.

Met grootzeil, fok en kluiver bleek het schip goed op het roer te liggen, zowel aan de wind als halfwind. Het loefde net iets op in de vlagen en werd in lichte mate lijgierig bij flauwte. Het maakte maar in bescheiden mate golven, terwijl het een flinke snelheid liep. In de harde vlagen werd water aan dek gezeild, het sturen bleef goed en gemakkelijk, ook het wenden. Zonder kluiver was het schip ook goed hanteerbaar.

Tenslotte zeilden we met de halfwinder op de kluiverboom. Ook hierop was bovenstaande lofzang van toepassing. Het schip lag goed op het roer en reageerde zeer goed bij het sturen.

Samenvatting

Mits het casco, dat niet altijd van dezelfde leverancier betrokken wordt, vakkundig gemaakt wordt – bij de tot nu toe bekeken casco's hadden wij daarop geen serieuze kritiek – en mits bij de inrichting aan de indeling en detailafwerking daarvan de nodige aandacht besteed wordt, vinden wij dit een aanvaardbaar schip voor zijn prijs.

De kwaliteit van de houtbouw, de verdere uitrusting en de tuigage hebben zeker onze goedkeuring.

Jaap Berghoef.

Een goed getrimd schip

Hoofdgegevens:

Lengte over alles	9 m
Breedte	3 m
Diepgang	0,65 m
Waterverplaatsing	6,2 ton
Ballast	1,4 ton
Grootzeil	28 m ²
Fok	11 m ²
Kluiver	10 m ²
Totaal a/d wind	49 m ²
Botterfok	17 m ²
Halfwinder	30 m ²

Stormfok	6 m ²
Aantal slaapplekken	6
Bouw materiaal	staal
Motor	25 pk Volvo Penta diesel
Ontwerper	J. K. Gipon
Bouwer:	Jachtwerf Aldert Been, Uiterweg 247, Aalsmeer tel. 02977-25815
Prijs	f 123.000,—

Leveringsvoorwaarden:
Hiswa voorwaarden.